

“Hà Nội băm sáu phố phường

Hàng Gạo, Hàng Đường, Hàng Muối tr

Tên nh

Chỉ nghe tên biết được ngay phố này bán thế gì. Th

Đa

nh

Các vua quan, t

Sài Gòn tr

*Đường trong khu dân cư Miền Nam dĩ nhiên hoa nhỡ nghe và n thỡ y “nôm na” làm sao!
(Hình: Hàn Anh)*

Bây giờ thì vô số đường mới mẻ, làm nên ich là con hẻm thông đường bê-tông, gần tởm bởng là biển thành đường. Đường nhỡ quá, tên đường trở nên thi u phỡ dĩ t trùng nhau. Rồi nhỡ u dĩ a chỡ đường phỡ dĩ chú rõ, không phỡ dĩ thu c tởnh nào mà là thu c qu n nào. Nhỡ Phỡ m Ngũ Lão-qu n 1 hay Phỡ m Ngũ Lão-Gò Vấp, Cao Thỡ ng-qu n 3 hay Phú Nhu n... Cô Giang, Cô Bỡc, Huỡnh Thúc Kháng... ở trung tâm thành phỡ là nhỡ ng con đường rỡ ng rãi nhỡ ng khi ra qu n, huy n khác, đó chỡ là nhỡ ng con đường mới mẻ nhỡ hỡp: Lê Lai nỡ m ở qu n Mỡt, Tân Bình và Gò Vấp còn Phan Chu Trinh, Chu Văn An, Lê Lỡi... có mỡt vỡ a qu n Mỡt, vỡ a Phú Nhu n vỡ a Tân Phú... Cho nên đi tìm nhà mà không nói rõ con đường đó nỡ m ở qu n nào thì không thỡ mò ra dĩ c.

Chỡ a kỡ nhỡ u con đường dài cỡ mỡy cây sỡ, đi qua nhỡ u qu n nên cũng rỡ c rỡ dĩ đôi chút. Cùng mỡt dĩ c, nhỡ ng qu n 1 là Trỡ n Hỡng Đỡo, thu c qu n 5 là Đỡng Khánh, sau 1975 dĩ thành Trỡ n Hỡng Đỡo A và Trỡ n Hỡng Đỡo B và cuỡ dĩ cùng là Trỡ n Hỡng Đỡo-qu n 1, Trỡ n Hỡng Đỡo-qu n 5; Hỡng Bằng ở qu n 5 và qu n 6; Nguy n Trỡ Phỡ nhỡ thu c qu n 5 và qu n 10...

Mỡt con đường chỡ dĩ n theo sông nhỡ ng thay dĩ tên tùy đo n, dĩ ngang rỡ ch Bỡn Nghé có tên Bỡn Chỡ nhỡng Dỡ nhỡ, dĩ n kinh Tàu Hỡ là Bỡn Hàm Tỡ, qua kinh Bỡn Nghé thành Trỡ n Văn Ki u. Dĩ dĩ dĩ n vỡ dĩ bỡ bên kia là Bỡn Vân Đỡn, Hỡng Phú và Bỡn Bình Đỡng...

Tên đường dĩ t theo tởng cỡ m danh nhân nhỡ khu vỡ c Cỡ u Ông Lỡnh có nhóm “Khỡ dĩ nghĩa Yên Bái”: Nguy n Thái Hỡc, Cô Giang, Cô Bỡc, Phó Đỡc Chính, Ký Con, Nguy n Khỡ c Nhu...

Nhóm “dĩ nhà Trỡ n” ở khu Tân Đỡnh gỡ m Trỡ n Nhỡ t Du t, Trỡ n Khát Chân, Trỡ n Quang Khỡ i, Trỡ n Quý Khoách...

Trên đánh thì có Hàm Tá, Chi Lăng, Cháng Dáng, Bách Đáng, Vân Đán, Nhát Táo...

Nhóm nhà thơ Há Xuân Háng, Bà Huyán Thanh Quan, Đáng Trán Côn, Nguyán Gia Thiáu, Tú Xáng... lián kề nhau nái nháng con đáng biát thá yên tĩnh, ráp mát bóng cây, cách xa án ào thá sá đá xáng háa thi ca mây nác.

Phan Bái Châu và Phan Chu Trinh song song hai mát cáa Đông và cáa Tây chá Bán Thành, mát bên bàn chuyán Đông du, mát bên cái cách theo Tây. Chỉ háng hai cá tuy gán mà xa, xa mà gán, tuy giáng mà khác, khác mà giáng là váy.

Tên các danh nhân ngoái quác nhá Pasteur, Yersin, Calmette...

Tên đáng theo khu vác nhá đáng Bàn Cá, Chánh Háng, Xóm Cái, Phú Thá, Phá Quang, Hánh Thông Tây... Háng lá 80B có nghĩa đáng làng đác lên cáp thành đáng Nguyán Ánh Thá.

Các cá xá đát tên đáng nái bá riêng. Cá xá Tân Sán Nhát có đáng Lam Sán, Yên Thá, Trà Khác... Khu dân cá Miáu Nái đáy nháng hoa: đáng Hoa Cau, Hoa Pháng, Hoa Sá... mác dù hoa nháng nghe ván tháy “nôm na” làm sao!

Hay nhát là cá xá Bác Hái. Con đáng xáng sáng ráng nhát cháy dài chính giáa là Tráng Sán. Đác Tráng Sán là Bách Mã, Ba Vì, Châu Thái... Ngang Tráng Sán là Háng Hà, Háng Giang, Cáu Long... Tên đáng đát vang lên váa hào hùng đát nác lái váa quê háng tá tình.

Hián nay thành phá đã nái ráng ra hai mái bán quán huyán, mát sá quán mái thành láp nhá 2, 7, 9, 12, nhiáu khu dân cá mái đác xây đáng, mánh nái nào nái áy đát tên. Bên cánh Đô Đác Lác, Lê Sát... là Đác Láp, Bác Ái, Tá Do... Trán Háng Đáo, Châu Vĩnh Tá, Tây Sán đáu chen chúc ngang nhau.

Các vá váa qua bá choán chá cũng ráng tìm nái nào đó dung thân: Trán Quý Cáp đán Bình Thánh. Thành Thái, Duy Tân cũng thá. Không biát khi nào đán phiên Lê Văn Duyát, Phan Thanh Gián, Võ Tánh... bái vì trong thác tá Lăng Ông ván là mát di tích lách sá, nái thá cúng linh thiêng cáa dân chúng thành phá và tráng Trung hác Ba Tri (Bán Tre) đã đái tên thành

trường Phan Thanh Giản, sắp tới thì nh cũng sẽ cho đường trường cũ Phan. Vì n S H c đã k t
lu n: “V i nh n th c m i trên quan đi m l ch s c th , nh n v t Phan Thanh Giản x ng đáng
đ c tôn vinh b ng nh i u hình th c khác nhau.” Vì v y ch c các v này th nào cũng sẽ tr l i
tên đường.

Đ t đường b ng tên không đ nên nh i u n i ph i dùng con s kèm theo tên khu dân c . Ví đ
đ ng s 2 khu Lý Chiêu Hoàng, đ ng s 15 khu Bình Phú, đ ng D1 khu Văn Thánh B c...
Đã có đ ng Lê Thánh Tôn qu n 1 l i thêm Lê Thánh Tông qu n Tân Phú, đ ng Huy n
Trần Công Chúa qu n 1 và đ ng qu n 1... Nh ng con đ ng m i m này th ng đ c quy
ho ch b ng nhau, các danh nh n g i c nh bình đ ng ch không phân chia công tr ng đ ng
trên các con đ ng dài ng n, r ng h p khác nhau nh trong n i thành. Qu n B y m c dù m t
s đ ng có đ t tên: L u Tr ng L , Tr n Văn Khánh... nh ng xem ch ng đ ng ngang ngổ đ c
không h t nên đ t theo s : đ ng S 3, S 8... cho đ n đ ng S 22, S 37, 53...

Đó là các khu m i m , đ ng sá v tr c t trên đ án nên r t ngay ng n, đánh s r t đ ki m.
Nh ng hi n nay dân s thành ph đã lên t i tám tri u, nh i u khu dân c bình dân t phát m c
lên nh n m kh p n i. Trong khi đ i nh n n c đ t tên thì h t đ t tên đ ng v i nhau. Nh
đ ng H m Sinco, đ ng Bên Hồng Tr ng M m Non, đ ng K Xí Nghi p Đông L nh, đ ng
B Sông, đ ng Sông Su i...

Nh n c cũng ch u không n i, đ i tên m i đàng hoàng nh ng v n còn sót đ ng Nhà Kho
Pepsi, đ ng Giao Thông Hào p 3, đ ng B Tuy n... Tên nh ng con đ ng này dĩ nhiên
không n m trên b n đ thành ph , đi đ n t n khu v c l n h i thăm dân đ a ph ng may ra m i
tìm th y.

Ông Cao L xây thành c cho vua An D ng V ng yên v bên qu n Tám qua c u ch Y t i
ngay, trong khi bà Bát Nàn v n lăm le vác đ n đi ki n. T i sao cùng n t ng đ i tr ng Tr ng
V ng mà bà Lê Chân đ ng hoàng có tên đ ng và c tên tr ng h c mà Bát Nàn đ i t ng
quân không đ c đoái hoài t i. Trình Minh Th là m t nh n v t l ch s quá g n nên m t tên là
đ ng nhiên.

Sau năm 1975, đ ng mang tên các v vua nhà Nguy n b đ p b h t tr vua Hàm Nghi, Gia
Long thành Lý T Tr ng, Kh i Đ nh thành Nguy n Th T n, Đ ng Khánh thành Tr n H ng Đ o
B. Ngoài ra còn T Đ c thành Nguy n Văn Th , Minh M ng thành Ngô Gia T . Riêng vua
Thành Thái không hi u sao l i nh ng ch cho An D ng V ng, nhà vua lui v n nép đ i
đuôi Nguy n Tri Ph ng n i dài. Duy Tân b Pháp b t và đày lên đ o Réunion n n Đ D ng
thành Ph m Ng c Th ch, ngoài vi c là m t nhà vua yêu n c thì con đ ng cây dài bóng mát
đó đã “Tr L i Em Yêu,” m t đ i m hi u con đ ng tình nh n c a m t th i.

Yên Đ... m...t tích ... qu...n 1, dành ch... cho Lý Chính Th...ng, sau này m...i th...y c... l...p ló hi...n ra ... m...t con đ...ng nh... xúu m...i m... bên Tân Phú, cùng s... ph...n nh... v...y là Phan Đình Phùng. Đ...ng C...ng Hòa ch...y t... ch... Nancy (Tr...n H...ng Đ...o) t...i bùng binh C...ng Hòa bi...n thành Nguy...n Văn C... trong khi bùng binh v...n gi... tên công tr...ng C...ng Hòa và đ...ng C...ng Hòa ... qu...n Tân Bình thì v...n ch...y dài miên man. Tr...n Qu...c To...n ch... là m...t c...u bé ch...a nhi...u công tr...ng! Chi...m m...t đ...i l... v...a r...ng v...a dài th...t phí nên rút lui cho Ba Tháng Hai, ch...y qua chi...m ch... Nguy...n Đình Chi...u. Cũng nh... c... Yên Đ..., c... Đ... Chi...u v...n vẫn nh...n, l...i h...ng m...t làm sao đ...u tay đôi v...i ti...u t...ng h... Tr...n nên l...ng l...ng chuy...n qua qu...n 3 và Phú Nhu...n.

Nguy...n Văn Tho...i công lao đào kênh Vĩnh T... An Giang b... Lý Th...ng Ki...t thay th..., ông dành r...i b...n i ô đ... ra tr...n gi... m...t con đ...ng dài t... qu...n Tân Phú sang Bình Tân... H...ng trăm con đ...ng m...i đ...c thành l...p, các v... danh nhân thi nhau đ...i ch... và đ...t ch... m...i. Cho nên vi...c đ...t tên đ...ng còn r...c r...i dài dài.